

996

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 lipca 2009 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich

Na podstawie art. 95 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. Nr 124, poz. 1359) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) sposoby zapewnienia bezpieczeństwa w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.”;

2) w § 2 w pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 9—21 w brzmieniu:

„9) ochronie wewnętrznej — należy przez to rozumieć realizację systemu ochrony na terenie zakładu lub schroniska w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom, nieletnim i innym osobom oraz w celu realizacji ustalonego porządku wewnętrznego,

10) ochronie zewnętrznej — należy przez to rozumieć realizację systemu ochrony wzdłuż zewnętrznej linii ogrodzenia ochronnego lub innego oznaczenia granic terenu zakładu lub schroniska, a także podczas konwojowania — w celu niedopuszczenia do sytuacji nadzwyczajnej, a w szczególności ucieczki nieletniego lub napadu na zakład lub schronisko,

11) posterunku — należy przez to rozumieć miejsce, odcinek lub rejon, powierzone pracownikowi zakładu lub schroniska celem realizacji zadań związanych z ochroną,

12) sytuacji nadzwyczajnej, wydarzeniu nadzwyczajnym — należy przez to rozumieć zdarzenie, które spowodowało zagrożenie lub naruszenie bezpieczeństwa zakładu lub schroniska, zagrożenie dla zdrowia lub życia nieletniego lub pracownika zakładu lub schroniska lub naruszenie prawa przez wymienionych ścigane z urzędu albo stan, w którym istnieje takie zagrożenie,

13) terenie zakładu lub schroniska — należy przez to rozumieć teren, który ogranicza zewnętrzna linia ogrodzenia ochronnego lub innego oznaczenia granic zakładu lub schroniska,

14) zabezpieczeniach techniczno-ochronnych — należy przez to rozumieć zabezpieczenia mechaniczne, elektryczne i elektroniczne oraz budowlane, stosowane w systemie ochrony zakładu lub schroniska,

15) zmianie — należy przez to rozumieć grupę pracowników powołaną do wykonywania w jednym czasie zadań z zakresu ochrony wewnętrznej i zewnętrznej zakładu lub schroniska,

16) przedmiotach niebezpiecznych — należy przez to rozumieć przedmioty, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku w zakładzie lub schronisku, w szczególności: broń palną i białą, amunicję, narzędzia do cięcia metalu, środki służące do obezwładniania, środki odurzające i substancje psychotropowe,

17) przedmiotach niedozwolonych — należy przez to rozumieć przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania w sprawach nieletnich, w szczególności: sprzęt łączności i urządzenia techniczne służące do rejestrowania oraz odtwarzania informacji,

18) odkosach — należy przez to rozumieć kraty metalowe lub pręty metalowe połączone drutem ostrzowym lub kolczastym, instalowane na murach bądź przed otworami okiennymi,

19) kontroli pobieżnej — należy przez to rozumieć powierzchowne sprawdzenie odzieży, obuwia i innych przedmiotów posiadanych przez nieletniego,

20) kontroli osobistej — należy przez to rozumieć oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez nieletniego, przeprowadzone w pomieszczeniu podczas nieobecności osób postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane przez osobę tej samej płci co nieletni poddany kontroli,

21) kontroli pomieszczeń — należy przez to rozumieć oględziny izb znajdujących się na terenie zakładu lub schroniska oraz znajdujących się w nich elementów wyposażenia, których celem jest ujawnienie przedmiotów niebezpiecznych lub niedozwolonych oraz ujawnienie sytuacji mogących wpływać na powstanie zagrożeń dla bezpieczeństwa zakładu lub schroniska.”;

3) w § 3 w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) readaptacyjne.”;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 58, poz. 542, z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 223, poz. 2217, z 2005 r. Nr 169, poz. 1413, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 112, poz. 766 oraz z 2008 r. Nr 145, poz. 917.

- 4) w § 4 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. W zakładach, o których mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 12.”;
- 5) w § 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. W zakładach, o których mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 10.”;
- 6) w § 6 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. W zakładach, o których mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 8.”;
- 7) w § 7 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. W zakładach, o których mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 4.”;
- 8) w § 8 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. W zakładach, o których mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 8.”;
- 9) w § 9 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. W zakładach, o których mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 6.”;
- 10) po § 9 dodaje się § 9¹ w brzmieniu:
- „§ 9¹. 1. Zakłady readaptacyjne są przeznaczone dla nieletnich, którzy:
- 1) przebywając w schronisku dla nieletnich, odmawiali uczestniczenia w procesie wychowania, edukacji i terapii,
  - 2) w czasie pobytu w schronisku dla nieletnich uciekli z niego lub co najmniej dwukrotnie nie wrócili z przepustki, a istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że będą to czynić nadal,
  - 3) w czasie pobytu w schronisku dla nieletnich co najmniej dwukrotnie dopuścili się czynów zabronionych,
  - 4) przebywając w zakładzie poprawczym innego rodzaju, odmawiali uczestniczenia w procesie wychowania, edukacji i terapii,
  - 5) w czasie pobytu w zakładzie poprawczym innego rodzaju uciekli z niego lub co najmniej dwukrotnie nie wrócili z przepustki lub urlopu, a istnieją podstawy do przypuszczenia, że będą to czynić nadal,
  - 6) w czasie pobytu w zakładzie poprawczym innego rodzaju dwukrotnie dopuścili się czynów zabronionych.
2. Readaptacja polega na:
- 1) zaplanowaniu i realizacji indywidualnych oddziaływań reedukacyjnych,
- 2) stosowaniu metod i form pracy służących ułatwieniu dostosowania się nieletniego do ustalonego w zakładzie porządku,
- 3) ograniczeniu możliwości korzystania z form zajęć charakterystycznych dla zakładów poprawczych innego rodzaju, polegającym na:
- a) kształceniu oraz zatrudnieniu wychowanków wyłącznie na terenie zakładu,
  - b) prowadzeniu zajęć w czasie wolnym od nauki i pracy wyłącznie na terenie zakładu i pod bezpośrednim nadzorem pracowników zakładu,
- 4) zwiększeniu ilości zadań i czynności o charakterze porządkowym oraz prac społecznie użytecznych.
3. Z zakładu readaptacyjnego do zakładu poprawczego innego rodzaju można przenieść nieletniego, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przyjęcia, że cele readaptacji zostały osiągnięte. Nieletniego przenosi się do zakładu poprawczego, w którym wcześniej przebywał. Do przeniesienia nieletniego skierowanego ze schroniska dla nieletnich ma zastosowanie odpowiednio przepis § 39.
4. W zakładzie, o którym mowa w ust. 1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 8.”;
- 11) § 11 otrzymuje brzmienie:
- „§ 11. W przypadkach uzasadnionych względami wychowawczymi lub organizacyjnymi kierownik okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego, na wniosek dyrektora zakładu poprawczego, może okresowo, nie dłużej jednak niż na okres 6 miesięcy, zwiększyć liczbę wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym, nie więcej jednak niż o 3 wychowanków, z zachowaniem liczby grup w zakładzie. O zwiększeniu liczby wychowanków kierownik okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości.”;
- 12) w § 13 po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. Zmiany w organizacji pracy zakładu w ciągu roku wprowadza się aneksem do arkusza organizacji pracy zakładu, z zachowaniem odpowiednio procedury określonej w ust. 2, w terminie nie dłuższym niż 14 dni od chwili faktycznego powstania zmiany.”;
- 13) § 18 otrzymuje brzmienie:
- „§ 18. Stanowisko dyrektora zakładu może być powierzone nauczycielowi mianowanemu lub dyplomowanemu, który:
- 1) ukończył wyższe studia magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym zakładzie,

- 2) ukończył studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu zarządzania albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, prowadzony na podstawie przepisów w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli,
- 3) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub trzyletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego,
- 4) w okresie trzech lat poprzedzających bezpośrednio powierzenie stanowiska dyrektora uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy lub pozytywną ocenę dorobku zawodowego, a w przypadku nauczyciela akademickiego — pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich trzech lat w uczelni, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w uczelni, albo w okresie roku bezpośrednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora uzyskał pozytywną ocenę dorobku zawodowego,
- 5) posiada zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym,
- 6) nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.²⁾), oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne,
- 7) nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie karne skarbowe.”;

14) § 19 otrzymuje brzmienie:

- „§ 19. 1. Kandydat na dyrektora zakładu wyłaniany jest w drodze konkursu ogłoszanego i przeprowadzanego przez Ministra Sprawiedliwości.
2. Przeprowadzenie konkursu Minister Sprawiedliwości może zlecić prezesowi sądu okręgowego.
  3. Regulamin konkursu stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.”;

15) § 20 otrzymuje brzmienie:

- „§ 20. 1. Minister Sprawiedliwości powierza osobie wyłonionej w drodze konkursu stanowisko dyrektora zakładu na wniosek przewodniczącego komisji konkursowej.

2. W przypadku gdy Minister Sprawiedliwości zlecił przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego, protokoły konkursu wraz z jego wynikami przewodniczący komisji konkursowej składa prezesowi sądu okręgowego, który przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości wnioski o powierzenie stanowiska dyrektora osobie wyłonionej w drodze konkursu.
3. Stanowisko dyrektora zakładu powierza się na okres 5 lat.
4. Jeżeli do konkursu nie zgłosił się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, Minister Sprawiedliwości powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, jednak nie dłużej niż na 12 miesięcy lub do chwili wyłonienia kandydata w wyniku kolejnego konkursu.
5. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora kandydatowi wyłonionemu w drodze konkursu bądź w przypadku wskazanym w ust. 4 Minister Sprawiedliwości może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora zakładu wicedyrektorowi zakładu, a w zakładach, w których nie ma wicedyrektora — nauczycielowi tego zakładu, jednak nie dłużej niż na 6 miesięcy.
6. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 3, Minister Sprawiedliwości może bez przeprowadzenia procedury konkursowej przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejny okres pięcioletni, zasięgając opinii nadzoru pedagogicznego. Po upływie tego okresu kolejne powierzenie stanowiska dyrektora odbywa się po przeprowadzeniu konkursu.”;

16) po § 20 dodaje się § 20¹ i 20² w brzmieniu:

- „§ 20¹. 1. Minister Sprawiedliwości może w każdym czasie odwołać dyrektora zakładu przed upływem okresu, o którym mowa w § 20 ust. 3, w razie stwierdzenia zaniedbań w zakresie realizacji zadań zakładu lub uchybień w wykonywaniu powierzonych stanowiska.
2. Minister Sprawiedliwości odwołuje dyrektora zakładu przed upływem okresu, o którym mowa w § 20 ust. 3, w razie:
    - 1) złożenia przez dyrektora rezygnacji ze stanowiska, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem,
    - 2) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne,
    - 3) zawieszenia, o którym mowa w § 20², trwającego nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy.

- § 20². 1. Minister Sprawiedliwości może zawiesić dyrektora zakładu w pełnieniu przez niego obowiązków w przypadku:
  - 1) wszczęcia przeciwko dyrektorowi zakładu postępowania o przestępstwo umyślne,

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572 i Nr 97, poz. 800.

- 2) stwierdzenia zaniedbań w realizacji zadań zakładu — na czas prowadzonego w tym zakresie przez organ nadzoru zwierzchniego postępowania wyjaśniającego.
2. Minister Sprawiedliwości w przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1, powierza pełnienie obowiązków dyrektora zakładu wicedyrektorowi, a w zakładach, w których nie ma wicedyrektora — nauczycielowi tego zakładu, jednak nie dłużej niż na 6 miesięcy.
3. Postępowanie wyjaśniające jest wszczynane na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości w przypadku ujawnienia okoliczności uprawdopodobniających istnienie przestępstwa, o których mowa w ust. 1, i jest prowadzone przez organy wskazane w § 102 ust. 1. W przypadku, o którym mowa w § 103⁴ ust. 1 pkt 1, postępowanie wyjaśniające trwa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, z powodu którego nastąpiło zawieszenie. W przypadku, o którym mowa w § 103⁴ ust. 1 pkt 2, postępowanie wyjaśniające może trwać nie dłużej niż 30 dni od chwili zakończenia związanej z nim kontroli lub lustracji.”;
- 17) w § 22 ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:
- „4. W posiedzeniach rady zakładu mogą także brać udział, z głosem doradczym, osoby zaproszone przez jej przewodniczącego lub na wniosek rady zakładu oraz przedstawiciele organu wykonującego nadzór zwierzchni i przedstawiciele organu sprawującego nadzór pedagogiczny.
5. Posiedzenia rady zakładu odbywają się z inicjatywy przewodniczącego lub na wniosek organu wykonującego nadzór zwierzchni nad zakładem albo na wniosek co najmniej połowy składu rady zakładu.”;
- 18) w § 23 w pkt 7 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
- „8) wnioski dyrektora o przyznanie nauczycielom nagród, odznaczeń i innych wyróżnień.”;
- 19) w § 66 po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Środek zastosowany na podstawie § 71 ust. 1 pkt 16 może zostać skrócony jedynie do 3 miesięcy i nie może zostać darowany.”;
- 20) w § 68:
- a) w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
- „7) readaptacyjnego — po upływie 4 miesięcy pobytu w zakładzie.”,
- b) w ust. 3 w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
- „7) readaptacyjnego — po upływie 4 miesięcy pobytu w zakładzie, w wymiarze do 30 dni.”,
- c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. W zakładach zamkniętych, readaptacyjnych i o wzmożonym nadzorze wychowawczym wymiar pierwszego urlopu nie może być dłuższy niż 7 dni.”,
- d) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Dyrektor zakładu może w przypadkach uzasadnionych wychowawczo, po zasięgnięciu opinii psychologa lub pedagoga i wychowawcy nieletniego, zaliczyć okres pozostawania nieletniego w schronisku dla nieletnich do okresu uprawniającego do otrzymania urlopu lub przepustki.”;
- 21) w § 70 w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
- „4) ucieczkę z zakładu lub nieusprawiedliwione niepowrótzenie z udzielonego urlopu lub przepustki.”;
- 22) w § 71:
- a) w ust. 1:
- w pkt 7 dodaje się lit. e w brzmieniu:
- „e) readaptacyjnego — na okres do 4 miesięcy,”,
- w pkt 8 dodaje się lit. e w brzmieniu:
- „e) readaptacyjnym — na okres do 4 miesięcy,”,
- w pkt 10 dodaje się lit. g w brzmieniu:
- „g) readaptacyjnego — na okres do 3 miesięcy,”,
- w pkt 11 dodaje się lit. g w brzmieniu:
- „g) readaptacyjnego — na okres do 4 miesięcy,”,
- w pkt 15 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 16 w brzmieniu:
- „16) nieudzielanie przepustki lub urlopu przez okres 5 miesięcy w przypadku wskazanym w § 70 pkt 4.”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Środki, o których mowa w ust. 1 pkt 12—15, stosuje się po zasięgnięciu opinii rady zakładu.”;
- 23) rozdziały 8 i 9 otrzymują brzmienie:
- „Rozdział 8
- Sposób wykonywania nadzoru nad zakładami i schroniskami
- § 100. 1. Minister Sprawiedliwości wykonuje nadzór zwierzchni nad zakładami i schroniskami poprzez prezesów sądów okręgowych oraz wyznaczone osoby.
2. Zadania nadzoru zwierzchniego polegają na:
- 1) ocenianiu stanu i warunków działalności zakładów i schronisk,
- 2) ustalaniu potrzeb i standardów w zakresie realizacji procesu wychowania i kształcenia,

- 3) planowaniu i opiniowaniu wielkości nakładów osobowych i finansowych niezbędnych do działalności zakładów i schronisk,
  - 4) badaniu stanu przestrzegania prawa, w tym w zakresie awansu zawodowego nauczycieli,
  - 5) diagnozowaniu stanu realizacji zadań i podejmowaniu działań skutkujących usunięciem stwierdzonych uchybień w pracy zakładów i schronisk,
  - 6) zapewnianiu bezpiecznych warunków w zakresie działania zakładów i schronisk,
  - 7) zapewnianiu obsługi administracyjnej, organizacyjnej i finansowej zakładów i schronisk,
  - 8) badaniu prawidłowości dysponowania przyznanymi zakładowi lub schronisku środkami budżetowymi oraz pozyskanymi przez zakład lub schronisko środkami pochodzącymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem.
- § 101. 1. Zwierzchni nadzór Ministra Sprawiedliwości jest wykonywany poprzez:
- 1) wydawanie wytycznych, zaleceń, poleceń i decyzji w zakresie realizacji zadań zakładów i schronisk,
  - 2) ustalanie kierunków nadzoru w zakresie działalności pedagogicznej, administracyjnej i organizacyjnej zakładów i schronisk,
  - 3) kontrolę działalności zakładów i schronisk,
  - 4) kontrolę przestrzegania praw i obowiązków nieletnich umieszczonych w zakładach i schroniskach,
  - 5) analizę stosowania przepisów prawa,
  - 6) analizę prowadzenia dokumentacji w zakładach i schroniskach,
  - 7) wizytacje obejmujące całokształt działalności zakładów i schronisk i lustracje obejmujące wybrane dziedziny działalności tych placówek,
  - 8) organizowanie szkoleń, narad i konferencji prezesów sądów okręgowych, wizytatorów oraz pracowników zakładów i schronisk,
  - 9) rozpoznawanie skarg i wniosków.
4. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3, wraz z zaleceniami przedstawia się Ministrowi Sprawiedliwości i dyrektorowi zakładu lub schroniska oraz przesyła do wiadomości prezesowi sądu okręgowego, w terminie 14 dni od zakończenia wizytacji lub lustracji.
  5. Prezes sądu okręgowego oraz dyrektor zakładu i schroniska mogą w terminie 14 dni od dnia przedstawienia sprawozdania zgłaszać zastrzeżenia, uwagi lub wnioski do sprawozdania lub zaleceń pokontrolnych.
  6. O sposobie załatwienia zastrzeżeń, uwag lub wniosków, o których mowa w ust. 5, zawiadamia się w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania i wyznacza się termin do wykonania zaleceń pokontrolnych.
  7. Dyrektor zakładu lub schroniska niezwłocznie po upływie terminu wyznaczonego do wykonania zaleceń pokontrolnych składa Ministrowi Sprawiedliwości informację dotyczącą zakresu i sposobu ich wykonania i przesyła ją do wiadomości prezesowi sądu okręgowego.

Rozdział 9

Sposób wykonywania nadzoru pedagogicznego w zakładach i schroniskach

- § 102. 1. Nadzór pedagogiczny Ministra Sprawiedliwości jest sprawowany przez wizytatorów zajmujących stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych, okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego, dyrektorów zakładów i schronisk.
2. Zadania nadzoru pedagogicznego polegają na:
- 1) wspieraniu prowadzenia przez zakłady i schroniska działalności wychowawczej, opiekuńczej i edukacyjnej,
  - 2) analizie i ocenie stanu, warunków i skuteczności działalności wychowawczej, opiekuńczej i edukacyjnej zakładów i schronisk,
  - 3) inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych,
  - 4) sporządzaniu rocznych i bieżących sprawozdań z zakresu sprawowanego nadzoru pedagogicznego, zawierających dane liczbowe, opis prowadzonych działań merytorycznych wraz z wnioskami dotyczącymi kierunku rozwoju zakładów i schronisk oraz sposobów doskonalenia jakości oddziaływań wychowawczych,
  - 5) ocenie pracy dyrektora zakładu lub schroniska i wydawaniu mu zaleceń,
  - 6) organizowaniu szkoleń, konferencji i narad kończących się wnioskami albo ustaleniami,
2. Wizytacje, o których mowa w ust. 1 pkt 7, przeprowadza się nie rzadziej niż jeden raz w okresie pięcioletnim; o terminie i zakresie wizytacji zawiadamia się prezesa sądu okręgowego oraz dyrektora zakładu lub schroniska na 30 dni przed terminem jej rozpoczęcia.
  3. Z przebiegu wizytacji lub lustracji sporządza się sprawozdanie zawierające ustalenia i ocenę pracy zakładu lub schroniska.

- 7) współpracy z fundacjami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami oraz instytucjami, zakładami i schroniskami w sprawach programów autorskich dla nieletnich oraz współczesnych metod oddziaływań wychowawczych,
  - 8) inspirowaniu pracowników zakładów i schronisk do podnoszenia poziomu jakości pracy z nieletnimi,
  - 9) badaniu dokumentacji z przebiegu procesu wychowania, opieki i kształcenia oraz prawidłowości jej prowadzenia,
  - 10) wykonywaniu czynności w zakresie awansu zawodowego nauczycieli.
3. Nadzór pedagogiczny Ministra Sprawiedliwości jest wykonywany w szczególności przez:
- 1) badanie liczbowe i opisowe dotyczące realizacji zadań z zakresu oddziaływań wychowawczych oraz przebiegu procesu wychowania nieletnich,
  - 2) dokonanie oceny wyników działalności wychowawczej, opiekuńczej i edukacyjnej, kończącej się wnioskami i zaleceniami,
  - 3) współdziałanie z zakładami i schroniskami w zakresie opracowania standardów pracy z nieletnimi,
  - 4) koordynowanie działań dyrektora zakładu lub schroniska w zakresie opracowania kryteriów oceny pracy nauczycieli,
  - 5) wspieranie zakładów i schronisk we współpracy z fundacjami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami oraz instytucjami i osobami działającymi na rzecz wychowania, mającej w szczególności na uwadze proces usamodzielniania nieletnich,
  - 6) organizowanie lub koordynowanie prowadzenia szkoleń, konferencji i porad.
- § 103. 1. Minister Sprawiedliwości tworzy, nadzoruje, przekształca oraz likwiduje okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego.
2. Minister Sprawiedliwości, tworząc lub przekształcając okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego, określa w szczególności:
- 1) strukturę organizacyjną zespołów, w tym liczbę zatrudnianych osób, wymagania kwalifikacyjne oraz uprawnienia,
  - 2) szczegółowe zadania okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego,
  - 3) zakres terytorialny okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego i podległość administracyjną.
3. Okręgowy zespół nadzoru pedagogicznego pracuje na podstawie rocznego planu pracy i regulaminu organizacyjnego, które są zatwierdzane przez Ministra Sprawiedliwości. Roczny plan pracy jest przedstawiany do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości do dnia 15 lutego każdego roku wraz ze sprawozdaniem z wykonania planu za rok poprzedni.
- § 103¹. 1. Kandydat na stanowisko kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego jest wyłaniany w drodze konkursu ogłaszanego i przeprowadzanego przez Ministra Sprawiedliwości.
2. Przepisy § 18 stosuje się odpowiednio do wymagań stawianych kandydatowi na kierownika zespołu nadzoru pedagogicznego.
  3. Przeprowadzenie konkursu Minister Sprawiedliwości może zlecić prezesowi sądu okręgowego.
  4. Regulamin konkursu stanowi załącznik nr 5 do rozporządzenia.
- § 103². 1. Minister Sprawiedliwości powierza osobie wyłonionej w drodze konkursu stanowisko kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego na wniosek przewodniczącego komisji konkursowej.
2. W przypadku gdy Minister Sprawiedliwości zlecił przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego, protokoły konkursu wraz z jego wynikami przewodniczący komisji konkursowej składa prezesowi sądu okręgowego, który przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości wnioski o powierzenie stanowiska kierownika zespołu nadzoru pedagogicznego osobie wyłonionej w drodze konkursu.
  3. Stanowisko kierownika zespołu nadzoru pedagogicznego powierza się na okres 5 lat.
  4. Jeżeli do konkursu nie zgłosił się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, Minister Sprawiedliwości powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, do czasu wyłonienia kandydata w wyniku kolejnego konkursu. Kandydat ustalony przez Ministra Sprawiedliwości powinien być nauczycielem mianowanym lub dyplomowanym i spełniać wymagania określone w § 18 pkt 1, 5—7.
  5. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 3, Minister Sprawiedliwości może, bez przeprowadzania procedury konkursowej, przedłużyć powierzenie stanowiska na kolejne okresy pięcioletnie.
- § 103³. 1. Minister Sprawiedliwości może w każdym czasie odwołać kierownika zespołu nadzoru przed upływem okresu, o któ-

rym mowa w § 103² ust. 3, w razie stwierdzenia zaniedbań w zakresie realizacji zadań lub uchybień w wykonywaniu powierzonego nadzoru.

2. Minister Sprawiedliwości odwołuje kierownika zespołu nadzoru przed upływem okresu, o którym mowa w § 103² ust. 3, w razie:

- 1) złożenia rezygnacji ze stanowiska, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne,
- 3) zawieszenia, o którym mowa w 103⁴, trwającego nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy.

§ 103⁴. 1. Minister Sprawiedliwości może zawiesić kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego w pełnieniu przez niego obowiązków w przypadku:

- 1) wszczęcia przeciwko kierownikowi zespołu nadzoru pedagogicznego postępowania o przestępstwo umyślne,
- 2) stwierdzenia zaniedbań w zakresie realizacji zadań — na czas prowadzonego w tym zakresie postępowania wyjaśniającego.

2. Minister Sprawiedliwości w przypadku podjęcia decyzji wskazanej w ust. 1 powierza pełnienie obowiązków kierownika wizytatorowi okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego.

3. Postępowanie wyjaśniające jest wszczynane na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości w przypadku ujawnienia okoliczności uprawdopodobniających istnienie przesłanek, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, i prowadzone jest przez organy wskazane w § 102 ust. 1. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, postępowanie wyjaśniające trwa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, z powodu którego nastąpiło zawieszenie. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, postępowanie wyjaśniające może trwać nie dłużej niż 30 dni od chwili zakończenia związanej z nim kontroli lub lustracji.

§ 104. Sprawność i skuteczność nadzoru pedagogicznego dyrektorzy zakładów i schronisk zapewniają przez:

- 1) opracowanie programów rozwoju kierowanych przez siebie zakładów i schronisk, zawierających standardy wymagań w zakresie kierowania zespołami pracowniczymi,
- 2) tworzenie procedur postępowania z nieletnimi, zapewniających realizację ich indywidualnych potrzeb, ochronę przed zagrożeniami, w tym przeciwdziałanie naruszeniom prawa i utrwalaniu skłonności do niepożądanych zachowań,

3) sprawdzanie przebiegu działalności wychowawczej uwzględniającej poziom przygotowania nieletniego do życia rodzinnego, społecznego, zawodowego,

4) współpracę z fundacjami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami oraz instytucjami i osobami działającymi na rzecz nieletnich i ich rodzin,

5) diagnozę działań i procesów wychowawczych dla ustalenia kierunków oddziaływań.

§ 105. 1. Dyrektor zakładu lub schroniska oraz inni nauczyciele zajmujący stanowiska kierownicze sprawują nadzór pedagogiczny, o którym mowa w § 102 ust. 2, z wyłączeniem pkt 5, w stosunku do pracowników pedagogicznych zatrudnionych w zakładach i schroniskach.

2. W celu sprawnego i skutecznego sprawowania nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w ust. 1, dyrektor zakładu lub schroniska określa standardy jakości pracy w planie rozwoju zakładu lub schroniska.

3. Nadzór pedagogiczny w zakładzie i schronisku jest sprawowany przez:

1) hospitacje polegające na obserwacji zajęć oraz ocenie ich efektywności,

2) szczegółowe badanie sprawy lub rodzaju spraw z zakresu działania zakładu i schroniska,

3) porównywanie ilościowe i jakościowe działań i zachowań wychowanków, w szczególności dotyczących wydarzeń nadzwyczajnych, powrotów z przepustek i urlopów oraz efektów dydaktycznych,

4) systematyczne badanie przebiegu działalności wychowawczej zakładu i schroniska,

5) analizę i diagnozę stopnia realizacji celów działalności wychowawczej, określenie oraz ocenę sprawności i skuteczności tej działalności.

4. Sprawowanie nadzoru pedagogicznego jest dokumentowane; sposób prowadzenia dokumentacji określa dyrektor zakładu lub schroniska.”;

24) po rozdziale 9 dodaje się rozdział 9a w brzmieniu:

„Rozdział 9a

Środki zapewnienia bezpieczeństwa w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich

§ 105¹. 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie lub schronisku tworzy się system ochrony, który różnicuje się w zależności od typu zakładu lub schroniska. Zróżnicowanie uzyskuje się przez zakres stosowanych zabezpieczeń tech-

niczno-ochronnych, a także środków sygnalizacji i łączności oraz rodzaje i liczbę posterunków.

2. W zależności od typu zakładu lub schroniska stosuje się pełny, ograniczony lub uproszczony system ochrony.
3. Ochronę zakładu lub schroniska realizują pracownicy ochrony i inni pracownicy zakładu lub schroniska stosownie do zakresów obowiązków służbowych w sposób określony w zakresach czynności.
4. W celu zapewnienia bezpieczeństwa w zakładach i schroniskach pracownicy ochrony i inni pracownicy zakładów i schronisk są zobowiązani do egzekwowania przestrzegania obowiązujących w tych jednostkach regulaminów.

§ 105². 1. Pełny system ochrony stosuje się w resocjalizacyjnych zakładach zamkniętych, resocjalizacyjnych zakładach o wzmożonym nadzorze wychowawczym, zakładach poprawczych readaptacyjnych oraz w interwencyjnych schroniskach dla nieletnich. Pełny system ochrony może być także stosowany w zwykłym schronisku dla nieletnich.

2. Na pełny system ochrony składają się w szczególności następujące elementy:
  - 1) w ochronie zewnętrznej zakładu lub schroniska jest wyznaczony co najmniej jeden posterunek,
  - 2) ogrodzenie ochronne o wysokości co najmniej 3 metrów, wykonane z materiału pełnego, zwieńczone odkosami z drutu ostrzowego lub kolczaste-go,
  - 3) okna budynków i budowli, w których stale lub czasowo przebywają nieletni, wyposażone od zewnątrz w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne spełniające ich funkcje, a od wewnątrz w siatkę zabezpieczającą przed dostępem do okna,
  - 4) drzwi wejściowe do budynków i innych budowli na terenie zakładu lub schroniska są otwierane tylko na czas niezbędny.
3. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, wykaz budynków i budowli oraz poszczególnych pomieszczeń, które mogą być dostępne w celu realizowania potrzeb nieletnich, okasy i zasady ich dostępności oraz sytuacje, w których ogranicza się do nich dostęp, jeżeli jest to uzasadnione możliwością wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletnich.

§ 105³. 1. Ograniczony system ochrony stosuje się w otwartych i półotwartych resocjalizacyjnych zakładach poprawczych, w specjalnych terapeutycznych i rewali-

dacyjnych zakładach poprawczych oraz w zwykłych schroniskach dla nieletnich. Na system ten składają się następujące elementy:

- 1) w ochronie zewnętrznej wyznacza się co najmniej jeden posterunek,
  - 2) ogrodzenie ochronne wykonane z materiału pełnego lub siatki o wysokości co najmniej 1,5 metra, które może zostać zwieńczone odkosami wykonanymi z siatki,
  - 3) okna budynków lub budowli mogą być wyposażone w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne spełniające ich funkcje,
  - 4) drzwi wejściowe do budynków i innych budowli na terenie zakładu lub schroniska mogą być otwarte; dyrektor zakładu lub schroniska może określić czas ich otwarcia w ciągu doby oraz sytuacje, w których dostęp do nich będzie ograniczony.
2. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, które okna budynków lub budowli powinny być wyposażone w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa nieletnich i pracowników oraz wyeliminowanie przypadków ucieczek nieletnich.

§ 105⁴. 1. Uproszczony system ochrony stosuje się w hostelach. Na system ten składają się w szczególności następujące elementy:

- 1) w ochronie zewnętrznej można nie wyznaczać posterunku,
  - 2) teren hostelu może być ograniczony linią zewnętrzną ogrodzenia ochronnego lub oznaczony w inny sposób,
  - 3) okna budynków mogą być wyposażone w zabezpieczenia techniczno-ochronne,
  - 4) budynki i budowle oraz pomieszczenia w nich się znajdujące mogą pozostawać otwarte przez całą dobę.
2. Dyrektor zakładu określi, w drodze instrukcji ochronnej, odstępstwa od wymogów określonych w ust. 1 pkt 3 i 4, jeżeli będzie to uzasadnione względami zapewnienia bezpieczeństwa nieletnich i pracowników.

§ 105⁵. 1. W pełnym i ograniczonym systemie ochrony jest stosowany stały monitoring pomieszczeń, w których stale lub czasowo przebywają nieletni. Cyfrowy zapis z monitoringu izb mieszkalnych, przejściowych, izolacyjnych i izb chorych jest archiwizowany do czasu opuszczenia przez nieletnich w nich przebywających zakładu lub schroniska.

2. W uproszczonym systemie ochrony może być stosowany stały monitoring pomieszczeń, w których stale lub czasowo przebywają nieletni. Dyrektor zakładu może określić, w drodze instrukcji ochronnej, czas przechowywania zapisów cyfrowych z monitoringu izb przejściowych, izb izolacyjnych i izb chorych, w których przebywają nieletni.
- § 105⁶. 1. Ochrona zakładu lub schroniska realizowana jest przez ochronę wewnętrzną i ochronę zewnętrzną.
2. W celu wykonywania ochrony wewnętrznej lub zewnętrznej zakładu lub schroniska pracownicy korzystają z wewnętrznego systemu łączności.
  3. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, obowiązujący w danym zakładzie lub schronisku wewnętrzny system łączności, ze wskazaniem rodzaju i ilości urządzeń służących do utrzymywania łączności oraz pracowników odpowiedzialnych za korzystanie z tych urządzeń.
- § 105⁷. 1. Dyrektor zakładu lub schroniska tworzy plan ochronny zakładu lub schroniska.
2. Plan ochronny zakładu lub schroniska opiniuje rada zakładu lub schroniska.
  3. Plan ochronny zakładu lub schroniska składa się z następujących dokumentów:
    - 1) instrukcji ochronnej,
    - 2) instrukcji w sprawie podejmowania działań ochronnych,
    - 3) instrukcji określającej zasady i sposób doprowadzenia nieletnich na zabiegi medyczne i do lekarzy,
    - 4) instrukcji ochronnej określającej odstępowstwa w pełnym, ograniczonym lub uproszczonym systemie ochrony,
    - 5) instrukcji w sprawie sposobu realizacji czynności profilaktycznych,
    - 6) instrukcji w sprawie wykorzystania środków ochrony osobistej i wzajemnego ubezpieczenia się pracowników w trakcie wykonywania zadań służbowych,
    - 7) instrukcji w sprawie przekazywania, gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku realizacji czynności profilaktycznych,
    - 8) instrukcji alarmowej,
    - 9) instrukcji określającej zasady przyjmowania nieletnich do zakładu lub schroniska.
  4. Załącznikami do instrukcji ochronnej są następujące dokumenty:
    - 1) rozliczenie stanu etatowego pracowników ochrony,
    - 2) zestawienie liczby posterunków ochronnych,
    - 3) plan sytuacyjny zakładu lub schroniska,
    - 4) opis systemu zabezpieczenia elektronicznego, jeżeli w zakładzie lub schronisku jest stosowany.
  5. Załącznikiem do instrukcji alarmowej jest aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał wykaz adresowy pracowników zakładu lub schroniska.
  6. Do planu ochrony można dołączyć także porozumienie w sprawie ustalenia trybu współdziałania zakładu lub schroniska z Policją w przypadkach zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa tych jednostek; w razie zawarcia porozumienia ulega ono aktualizacji nie rzadziej niż co cztery lata.
  7. Za bezpośrednią realizację planu ochrony odpowiada pracownik wyznaczony przez dyrektora zakładu lub schroniska.
- § 105⁸. Pracownicy pełniący obowiązki w zakresie ochrony zakładu lub schroniska mogą je pełnić samodzielnie po odbyciu kursu przygotowawczego w ramach przeszkolenia wstępnego.
- § 105⁹. 1. Pracownicy, realizując plan ochrony zakładu lub schroniska, obowiązani są w szczególności do:
  - 1) stosowania zabezpieczeń techniczno-ochronnych,
  - 2) kontrolowania ruchu nieletnich w zakładzie lub schronisku,
  - 3) przeprowadzania kontroli w celu odnalezienia przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych oraz udaremniania ucieczki albo w innych uzasadnionych przypadkach.
2. Pracownicy w zakresie ochrony pełnią służbę w zmianach i podlegają bezpośrednio dyrektorowi zakładu lub schroniska lub wyznaczonemu przez niego wicedyrektorowi.
- § 105¹⁰. 1. Do obowiązków dyrektora zakładu lub schroniska w zakresie ochrony należy w szczególności:
  - 1) określanie, w oparciu o obowiązujące instrukcje, obowiązków i zadań ochronnych pracowników w zakresie ochrony zakładu lub schroniska,
  - 2) zatwierdzanie organizacji pracy pracowników w zakresie ochrony,
  - 3) inicjowanie i organizowanie rozpoznania nastrojów i atmosfery wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w porządek i bezpieczeństwo, wyznaczenie pracownika odpowiedzialnego za gromadzenie i przetwarzanie informacji uzyskanych w wy-

niku czynności profilaktycznych, a także analizowanie uzyskanych informacji i podejmowanie stosownych przedsięwzięć,

- 4) zarządzanie przeprowadzania kontroli oraz przeglądów zabezpieczeń techniczno-ochronnych,
- 5) wyznaczanie dyżurów pracowników,
- 6) określanie organizacji i zabezpieczenia zatrudnienia nieletnich, odwiedzin, spacerów, wyjść poza teren zakładu lub schroniska oraz zajęć szkolnych, kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu, postug religijnych, a także innych zbiorowych zajęć nieletnich.

2. Dyrektor zakładu lub schroniska może powierzyć wyznaczonemu pracownikowi lub wicedyrektorowi wykonywanie obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 4 i 5.

§ 105¹¹. 1. Dyrektor zakładu może powierzyć pracownikowi ochrony zakładu lub schroniska kierowanie ochroną zakładu lub schroniska.

2. Pracownikowi, któremu powierzono kierowanie ochroną zakładu lub schroniska, podlegają pozostali pracownicy ochrony.

3. Do obowiązków pracownika, któremu powierzono kierowanie ochroną zakładu lub schroniska, należy w szczególności:

- 1) udział w opracowaniu planu ochrony,
- 2) opracowywanie organizacji pracy pracowników w zakresie ochrony i przedstawianie jej dyrektorowi do zatwierdzenia,
- 3) organizowanie ochrony wewnętrznej i zewnętrznej,
- 4) organizowanie rozpoznawania przez podległych pracowników nastrojów i atmosfery wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w ustalony porządek i bezpieczeństwo w zakładzie lub schronisku,
- 5) współdziałanie z dyrektorem lub innymi wyznaczonymi pracownikami w celu zapobiegania sytuacjom nadzwyczajnym,
- 6) przekazywanie dyrektorowi zakładu lub schroniska informacji uzyskanych w wyniku czynności profilaktycznych oraz współdziałanie w celu podjęcia stosownych czynności w zakresie ochrony,
- 7) udział w przeglądach ustalających potrzeby w zakresie zabezpieczeń techniczno-ochronnych,

8) kontrolowanie sposobu wykonywania obowiązków przez podległych pracowników, a także zadań ochronnych podjętych przez pracownika spoza działu ochrony.

§ 105¹². Do obowiązków pracownika w zewnętrznej ochronie zakładu przy przejściu zmiany należy w szczególności:

- 1) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych,
- 2) sprawdzenie w obecności zdającego liczby kluczy i porównanie ich z wykazem,
- 3) sprawdzenie ilości i stanu zastępczych źródeł światła,
- 4) sprawdzenie i zapoznanie się z dokumentacją znajdującą się na posterunku,
- 5) przejęcie indywidualnego wyposażenia od pracownika zdającego zmianę, a w szczególności środka łączności, alarmowania i zestawu kluczy,
- 6) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejściu zmiany,
- 7) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 105¹³. 1. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska należy w szczególności:

- 1) zapewnienie porządku i bezpieczeństwa w pobliżu posterunku,
- 2) znajomość wzorów legitymacji służbowych, przepustek dla interesantów oraz przepustek dla nieletnich,
- 3) dokładne sprawdzanie dokumentów oraz tożsamości osób uprawnionych do wejścia do zakładu lub schroniska i do wyjścia z zakładu lub schroniska,
- 4) sprawdzanie przedmiotów wnoszonych do zakładu lub schroniska i wynoszonych z zakładu lub schroniska oraz zatrzymywanie tych przedmiotów, na których wniesienie lub wyniesienie nie ma zezwolenia dyrektora zakładu lub schroniska lub innej upoważnionej przez niego osoby,
- 5) sprawdzanie i odbieranie przepustki od osób wychodzących oraz odnotowywanie godziny wyjścia,
- 6) dokładne kontrolowanie dokumentów zwolnienia nieletniego z zakładu lub schroniska,
- 7) dokładne kontrolowanie przepustek nieletnich,

- 8) przeglądanie i kontrolowanie, przy użyciu urządzeń technicznych, wartości wnoszonych i deponowanych bagaży lub rzeczy oraz sprawdzanie ładunków pojazdów wjeżdżających na teren zakładu lub schroniska i z niego wyjeżdżających — w obecności zainteresowanej osoby,
- 9) zawiadamianie dyrektora lub zastępującej go osoby o ujawnieniu w toku wykonywania czynności, o których mowa w pkt 8, przedmiotów niedozwolonych lub niebezpiecznych i ich zabezpieczenie do chwili przybycia dyrektora lub zastępującej go osoby,
- 10) kontrolowanie ruchu nieletnich w rejonie posterunku,
- 11) prowadzenie dokumentacji znajdującej się na posterunku,
- 12) utrzymywanie łączności telefonicznej z innymi posterunkami, sekretariatem i innymi stanowiskami pracy,
- 13) prowadzenie obserwacji zachowania nieletnich i informowanie przełożonych o zaobserwowanych nieprawidłowościach,
- 14) dokonywanie obchodów wokół obiektów zakładu lub schroniska w porze nocnej,
- 15) codzienne składanie dyrektorowi zakładu lub schroniska sprawozdania o zaobserwowanych sytuacjach związanych z zachowaniem nieletnich.

§ 105¹⁴. Do obowiązków pracownika przy przejęciu zmiany na posterunku przy izbach przejściowych, izbach izolacyjnych i izbach chorych w wewnętrznej ochronie zakładu należy w szczególności:

- 1) zaznajomienie się z wydarzeniami, które miały miejsce od czasu zakończenia przez niego poprzedniej zmiany,
- 2) sprawdzenie w obecności zdającego zgodności stanu faktycznego nieletnich ze stanem ewidencyjnym,
- 3) sprawdzenie ilości i stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych, a w szczególności urządzeń łączności, środków sygnalizacji, alarmowania, sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,
- 4) sprawdzenie zgodności stanu faktycznego kluczy ze stanem ewidencyjnym,
- 5) przejęcie indywidualnego wyposażenia od pracownika zdającego zmianę, a w szczególności środka łączności, alarmowania i zestawu kluczy,
- 6) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejęciu zmiany,

- 7) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 105¹⁵. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany na posterunku przy izbach przejściowych, izbach izolacyjnych i izbach chorych w wewnętrznej ochronie zakładu należy w szczególności:

- 1) systematyczne kontrolowanie zachowania nieletnich umieszczonych w izbie przejściowej, izbie izolacyjnej lub izbie chorych, niedopuszczanie do nielegalnych kontaktów z innymi nieletnimi i przeciwdziałanie próbom naruszenia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska,
- 2) codzienne kontrolowanie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych izby przejściowej, izolacyjnej i izby chorych,
- 3) wspomaganie, w razie uzasadnionej potrzeby, pracownika wyznaczonego do konwojowania nieletnich przebywających w izbie przejściowej lub izolacyjnej po terenie zakładu lub schroniska w celu załatwienia spraw administracyjnych, badań i zabiegów lekarskich,
- 4) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do dozoru nieletnich wykonujących na terenie zakładu lub schroniska prace porządkowo-gospodarcze,
- 5) przeprowadzanie szczegółowych przeszukań pomieszczeń izby przejściowej, izby izolacyjnej lub izby chorych przed umieszczeniem w nich nieletnich oraz po opuszczeniu tych pomieszczeń przez nieletnich,
- 6) odnotowywanie w książce zmiany faktu przeszukania osobistego nieletniego przed umieszczeniem w izbie przejściowej lub izolacyjnej,
- 7) zabezpieczenie prawidłowego pobytu nieletniego w izbie izolacyjnej i w pozostałych izbach, zgodnie z regulaminem zakładu lub schroniska,
- 8) przeprowadzanie kontroli pobieżnej nieletnich wychodzących z izby izolacyjnej, przejściowej lub chorych i powracających do niej oraz w innych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska,
- 9) zapewnienie ubezpieczenia innego pracownika przy otwarciu drzwi pomieszczeń izolacyjnych,
- 10) kontrolowanie w nieregularnych odstępach czasu zachowania się nieletnich w czasie ciszy nocnej,
- 11) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania,

- 12) wykonywanie poleceń dyrektora zakładu lub schroniska albo zastępującego go pracownika pedagogicznego w zakresie stosowania wobec nieletnich środków przymusu bezpośredniego, określonych w art. 95a § 4 ustawy.

§ 105¹⁶. Do obowiązków pracowników przy przejmowaniu zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w warsztatach szkolnych i szkole należy w szczególności:

- 1) zapoznanie się z uwagami zapisanymi w książce przebiegu zmiany,
- 2) zapoznanie się ze stanem faktycznym nieletnich przebywających na terenie zakładu,
- 3) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych pomieszczeń warsztatów szkolnych i szkoły oraz innych pomieszczeń, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne, w tym urządzeń łączności, środków sygnalizacji, alarmowania, sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,
- 4) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejęciu zmiany,
- 5) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 105¹⁷. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w warsztatach szkolnych i szkole należy w szczególności:

- 1) niedopuszczanie do oddalania się nieletnich z miejsca zajęć,
- 2) nadzorowanie nieletnich podczas posiłków,
- 3) otwieranie i zamykanie pomieszczeń i przejścia na teren zakładu lub schroniska uzasadnione organizacją pracy zakładu lub schroniska lub w innych uzasadnionych przypadkach wynikających z instrukcji ochronnej,
- 4) przeprowadzanie kontroli pobieżnej nieletnich po zakończonych zajęciach dydaktycznych przed wejściem do internatu oraz w innych uzasadnionych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska albo instrukcji ochronnej,
- 5) codzienne kontrolowanie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych budynków zakładu,
- 6) przeprowadzanie przeszukań pomieszczeń warsztatów szkolnych i szkoły w uzasadnionych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska albo instrukcji ochronnej,

- 7) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych prowadzących pracę z grupą wychowawczą,

- 8) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych podczas przeprowadzania apeli,

- 9) dozorowanie nieletnich podczas posiedzeń rad zakładu lub schroniska,

- 10) prowadzenie dokumentacji: książki przebiegu zmiany, książki rozmieszczenia nieletnich, książki zawartości paczek otrzymywanych przez nieletnich,

- 11) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania,

- 12) wykonywanie wobec nieletnich środków przymusu bezpośredniego, określonych w art. 95a § 4 ustawy, na polecenie dyrektora zakładu lub schroniska albo zastępującego go pracownika pedagogicznego.

§ 105¹⁸. Do obowiązków pracowników przy przejmowaniu zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w internacie należy w szczególności:

- 1) zapoznanie się z uwagami zapisanymi w książce przebiegu zmiany,

- 2) zapoznanie się ze stanem faktycznym nieletnich przebywających na terenie zakładu, w szczególności na terenie internatu,

- 3) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych w pomieszczeniach internatu, w tym urządzeń łączności, środków sygnalizacji, alarmowania, sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,

- 4) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejęciu zmiany,

- 5) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora lub wicedyrektora zakładu albo schroniska o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 105¹⁹. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w internacie należy w szczególności:

- 1) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych podczas przeprowadzania apeli,

- 2) niedopuszczanie do oddalania się nieletnich z miejsca zajęć,

- 3) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do pełnienia nadzoru nad nieletnimi podczas posiłków,

- 4) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do dozoru nieletnich wykonujących na terenie zakładu lub schroniska prace porządkowo-gospodarcze,

- 5) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych prowadzących zajęcia wychowawcze z nieletnimi,
- 6) patrolowanie rejonu posterunku w celu sprawdzenia stanu istniejących zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz kontrolowanie zachowania nieletnich,
- 7) zamykanie pomieszczeń i krat w tych przypadkach, w których konieczność taka wynika z instrukcji ochronnej,
- 8) dokonywanie, w uzasadnionych przypadkach, kontroli pobieżnej nieletnich powracających z zajęć szkolnych i warsztatowych,
- 9) sprawdzanie uprawnień i tożsamości osób odwiedzających nieletnich, a także dozоровanie nieletnich podczas odwiedzin i egzekwowanie przestrzegania czasu trwania odwiedzin,
- 10) dokonywanie kontroli pobieżnej nieletnich wychodzących na przepustki i urlopy,
- 11) sprawdzanie i spisywanie przedmiotów, które nieletni otrzymują w paczkach lub przywożą ze sobą z przepustek lub urlopów,
- 12) konwojowanie nieletnich na zabiegi medyczne poza teren zakładu lub schroniska,
- 13) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania,
- 14) wykonywanie wobec nieletnich środków przymusu bezpośredniego, określonych w art. 95a § 4 ustawy, na polecenie dyrektora zakładu lub schroniska albo zastępującego go pracownika pedagogicznego.

§ 105²⁰. 1. Pracownicy spoza zakresu ochrony zakładu lub schroniska realizują obowiązki wynikające z ustalonego systemu lub sposobu ochrony w sytuacjach i w zakresie określonym przez dyrektora zakładu lub schroniska.

2. Pracownikom, o których mowa w ust. 1, sprawującym stały nadzór nad nieletnimi w czasie nauki, zatrudnienia lub innych zajęć określa się zadania ochronne w instrukcji ochrony oraz w zakresach ich obowiązków.

§ 105²¹. 1. Pracownik przeciwdziała w szczególności:

- 1) zachowaniom mogącym zakłócić bezpieczeństwo lub porządek w zakładzie lub schronisku,
- 2) negatywnym oddziaływaniami nieletnich wobec innych nieletnich,
- 3) przejawom powstawania podkultury nieletnich.

2. O zaistnieniu lub zaobserwowaniu przypadków określonych w ust. 1 pracownik niezwłocznie informuje dyrektora lub wicedyrektora zakładu albo schroniska.

§ 105²². W przypadku ucieczki lub usiłowania ucieczki nieletniego z zakładu lub schroniska pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) podjąć niezbędne działania w celu uniemożliwienia ucieczki,
- 2) poinformować przełożonych o usiłowaniu ucieczki lub jej dokonaniu przez nieletniego oraz zawiadomić o tym fakcie pracowników na posterunkach w wewnętrznym i zewnętrznym systemie ochrony,
- 3) jeżeli zatrzymanie nieletniego nie jest możliwe, prowadzić obserwację kierunku ucieczki, w miarę możliwości zabezpieczyć ślady i przekazać swoje obserwacje dyrektorowi lub wicedyrektorowi zakładu albo schroniska.

§ 105²³. W przypadku ucieczki lub usiłowania ucieczki nieletniego z zakładu lub schroniska pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) podjąć niezbędne działania w celu uniemożliwienia ucieczki,
- 2) poinformować przełożonych o usiłowaniu ucieczki lub jej dokonaniu przez nieletniego oraz zawiadomić o tym fakcie pracowników na posterunkach w wewnętrznym i zewnętrznym systemie ochrony,
- 3) zabezpieczyć nieletnich przebywających w zakładzie lub schronisku,
- 4) jeżeli zatrzymanie nieletniego nie jest możliwe, prowadzić obserwację kierunku ucieczki, w miarę możliwości zabezpieczyć ślady i przekazać swoje obserwacje dyrektorowi lub wicedyrektorowi zakładu albo schroniska.

§ 105²⁴. W przypadku pożaru zakładu lub schroniska pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony,
- 2) niezwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego,
- 3) w razie niemożności ugaszenia pożaru we własnym zakresie, stosować się do poleceń kierującego akcją przeciwpożarową,
- 4) w razie potrzeby ewakuować z dyżurki posterunku dokumentację, klucze, szczególne środki bezpieczeństwa i zabezpieczyć je przed zniszczeniem.

- § 105²⁵. W przypadku pożaru zakładu lub schroniska pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:
- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony,
  - 2) niezwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - 3) stosować się do poleceń kierującego akcją przeciwpożarową,
  - 4) zająć się ewakuacją nieletnich,
  - 5) w razie potrzeby ewakuować z dyżurki posterunku dokumentację, klucze, szczególne środki bezpieczeństwa i zabezpieczyć je przed zniszczeniem.
- § 105²⁶. W przypadku napaści na zakład lub schronisko pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:
- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony, nakazując likwidację ruchu i zabezpieczenie nieletnich,
  - 2) prowadzić obserwację poczynąń napaśników i o jej wynikach na bieżąco informować kierującego obroną zakładu lub schroniska,
  - 3) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem,
  - 4) wykonywać polecenia kierującego obroną zakładu lub schroniska.
- § 105²⁷. W przypadku napaści na zakład lub schronisko pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:
- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym i zewnętrznym systemie ochrony, nakazując likwidację ruchu i zabezpieczenie nieletnich,
  - 2) prowadzić obserwację poczynąń napaśników i o jej wynikach na bieżąco informować kierującego obroną zakładu lub schroniska,
  - 3) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem,
  - 4) zabezpieczyć i kontrolować zachowanie nieletnich,
  - 5) wykonywać polecenia kierującego obroną zakładu lub schroniska.
- § 105²⁸. W przypadku buntu nieletnich w zakładzie lub schronisku pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:
- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony,
  - 2) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa oraz podręczny sprzęt gaśniczy przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem przez zbuntowanych nieletnich,
  - 3) wykonywać polecenia kierującego akcją.
- § 105²⁹. W przypadku buntu nieletnich w zakładzie lub schronisku pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:
- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym i zewnętrznym systemie ochrony,
  - 2) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa oraz podręczny sprzęt gaśniczy przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem przez zbuntowanych nieletnich,
  - 3) podjąć działania w celu zapobieżenia rozszerzaniu się buntu,
  - 4) wykonywać polecenia kierującego akcją.
- § 105³⁰. Wyznaczając pracowników w zakresie ochrony zakładu lub schroniska, uwzględnia się ich cechy fizyczne, psychiczne oraz przygotowanie zawodowe.
- § 105³¹. 1. W pełnym systemie ochrony zmiana liczy nie mniej niż trzech pracowników, a w systemie ograniczonym — nie mniej niż dwóch pracowników.
2. W uproszczonym systemie ochrony czynności w zakresie ochrony może pełnić jeden pracownik.
  3. W przypadkach wskazanych w ust. 1 i 2 dyrektor zakładu lub schroniska może określić, w drodze instrukcji, odstępowania w zakresie liczby pracowników na zmianie, w szczególności jeżeli jest to uzasadnione organizacją zakładu lub schroniska.
- § 105³². Pracowników pełniących czynności na posterunkach wyposaża się w środki łączności z innymi posterunkami, a także w środki alarmowania umożliwiające właściwe wykonywanie zadań służbowych i zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom.

- § 105³³. Możliwość poruszania się i przebywania nieletnich w określonych miejscach oraz zakres ich dozoru na terenie zakładu lub schroniska różnicuje się w zależności od rodzaju jednostki oraz systemu ochrony.
- § 105³⁴. 1. Ruch nieletnich po terenie zakładu lub schroniska:
- 1) w razie uzasadnionej potrzeby, jest dozorowany przez pracownika,
  - 2) podlega ewidencji w książce rozmieszczenia nieletnich lub w innej prowadzonej w zakładzie lub schronisku dokumentacji.
2. W ograniczonym i uproszczonym systemie ochrony dyrektor może określić odstępstwa od zasad określonych w ust. 1.
- § 105³⁵. Dyrektor zakładu lub schroniska określa, w drodze instrukcji, zasady i sposób doprowadzania nieletnich na zabiegi medyczne i do lekarzy, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska oraz uniemożliwienia ryzyka ucieczki przez nieletniego doprowadzanego.
- § 105³⁶. 1. Nieletni uprawniony do samodzielnego przebywania poza terenem zakładu lub schroniska może opuścić jednostkę na podstawie przepustki lub innego zezwolenia udzielonego przez dyrektora zakładu lub schroniska.
2. W razie udzielenia nieletniemu zgody na kształcenie się lub zatrudnienie poza terenem zakładu lub schroniska, opuszczenie terenu zakładu lub schroniska przez nieletniego może się odbyć po stwierdzeniu przez pracowników, że zgoda na opuszczenie terenu jednostki jest aktualna.
- § 105³⁷. 1. W ochronie zakładu lub schroniska można stosować:
- 1) zabezpieczenia techniczno-ochronne, a w szczególności:
    - a) linię zewnętrzną ogrodzenia ochronnego, wykonaną z materiału pełnego, którą może stanowić również ściana budynku, w którym mogą także czasowo lub na stałe przebywać nieletni, albo wykonaną z materiałów tworzących ogrodzenie ażurowe — wyposażoną w zabezpieczenia utrudniające jej pokonanie, jak odkosza ostrzowe lub kolczaste,
    - b) bramy, drzwi i kraty o szczególnie silnej konstrukcji zamontowane przy wejściach do zakładu lub schroniska i ważniejszych budynków,
    - c) bramy, drzwi lub kraty o silnej konstrukcji zamontowane przy wejściach i przejściach do poszczególnych budynków,
    - d) kraty okienne, przesłony lub siatki mocnej konstrukcji montowane po zewnętrznej stronie okien oraz wewnętrzne siatki przed otworami okiennymi,
    - e) zamki i blokady do bram, drzwi i krat,
    - f) agregat prądowłóczy lub inne zastępcze źródła energii elektrycznej i oświetlenia,
    - g) zabezpieczenia studzienek, kanałów, urządzeń wentylacyjnych, rynien, odgromników, słupów, masztów antenowych, kominów i innych punktów wysokościowych, świetlików, wejść na strychy i dachy oraz wejść do piwnic,
    - h) urządzenia telewizji przemysłowej i urządzenia kontroli dostępu,
  - 2) środki sygnalizacji i łączności, a w szczególności:
    - a) urządzenia do kontroli osób, bagaży, pojazdów i ładunków,
    - b) instalację przyzywową,
    - c) środki łączności radiowej i przewodowej,
    - d) środki alarmowania.
2. Dyrektor zakładu lub schroniska określi instrukcję alarmową, uwzględniając w szczególności organizację zakładu lub schroniska.
- § 105³⁸. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, sposób wykonywania czynności ochronnych oraz rodzaje, ilość i zakres zastosowania zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz środków sygnalizacji i łączności, uwzględniając w szczególności organizację zakładu lub schroniska.
- § 105³⁹. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa dyrektor zakładu lub schroniska może zarządzić wzmocnienie systemów ochrony, o których mowa w § 105¹ ust. 2, poprzez wprowadzenie dodatkowych przedsięwzięć i działań ochronnych, a w szczególności:
- 1) zwiększenie składu zmiany, również o pracowników spoza pracowników ochrony zakładu lub schroniska,
  - 2) wystawienie dodatkowych posterunków,
  - 3) wprowadzenie dyżurów kadry kierowniczej.
- § 105⁴⁰. 1. Wzmocnienie ochrony można zarządzić po:
- 1) uzyskaniu informacji o zagrożeniu bezpieczeństwa zakładu lub schroniska, w szczególności zagrożeniu buntem lub napaścią na jednostkę,
  - 2) zaistnieniu sytuacji nadzwyczajnej.

2. Rodzaj i zakres stosowanych dodatkowych przedsięwzięć i działań ochronnych zależy od rozpoznania zamierzeń nieletnich i ich skali, a także stopnia zagrożenia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska.
- § 105⁴¹. 1. Pracownicy w zakresie ochrony zakładu lub schroniska podejmują czynności profilaktyczne.
2. Czynności profilaktyczne to w szczególności:
- 1) obserwowanie zachowań i relacji w środowisku nieletnich,
  - 2) rozpoznawanie istnienia struktur podkultury w zakładzie lub schronisku i udziału w niej nieletnich,
  - 3) rozpoznawanie atmosfery i nastrojów wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.
3. Jeżeli w wyniku czynności profilaktycznych pracownik zauważy zachowania nieletnich zagrażające bezpieczeństwu zakładu lub schroniska, ma obowiązek poinformować o tym dyrektora zakładu lub schroniska albo wicedyrektora.
4. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji, sposoby realizacji czynności profilaktycznych, zasady przekazywania, gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku realizacji czynności profilaktycznych.
- § 105⁴². Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji, sposób wykorzystania środków ochrony osobistej i wzajemnego ubezpieczania się pracowników w trakcie wykonywania zadań służbowych, mając na uwadze system ochrony przyjęty w danej jednostce oraz organizację jednostki.
- § 105⁴³. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji, tryb przyjmowania nieletnich do zakładu lub schroniska, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska oraz sprawne roztoczenie nadzoru nad przyjmowanym nieletnim.”;
- 25) załącznik nr 1 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;
- 26) dodaje się załącznik nr 5 do rozporządzenia w brzmieniu określonym w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia.
- § 2. 1. Nauczyciele, którym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia powierzono funkcję dyrektora w zakładach poprawczych lub schroniskach dla nieletnich, wykonują te funkcje do dnia 31 sierpnia roku szkolnego, w którym został przeprowadzony konkurs na dyrektora tego zakładu lub schroniska, nie dłużej jednak niż do dnia 31 sierpnia 2013 r.
2. Przepisy ust. 1 nie dotyczą nauczycieli, którym funkcje dyrektorów zakładów poprawczych lub schronisk dla nieletnich powierzono w drodze konkursu. Nauczyciele ci wykonują funkcje dyrektorów nie dłużej niż 5 lat od dnia powierzenia.
- § 3. 1. Do czasu wejścia w życie przepisów określonych w § 1 pkt 24 niniejszego rozporządzenia, w zakresie przepisów § 105¹—105⁶ i 105⁸—105⁴³, dyrektorzy zakładów i schronisk utworzą plan ochrony zakładu lub schroniska, o którym mowa w § 105⁷ rozporządzenia określonego w § 1 niniejszego rozporządzenia.
2. W okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dyrektorzy zakładów i schronisk dostosują zabezpieczenia techniczno-ochronne i osobowe w zakładzie lub schronisku do systemu ochrony, o którym mowa w § 105¹ rozporządzenia określonego w § 1 niniejszego rozporządzenia i do którego został zaliczony zakład lub schronisko.
- § 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów określonych w § 1 pkt 24 niniejszego rozporządzenia w zakresie przepisów § 105¹—105⁶ i 105⁸—105⁴³, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2010 r.

Minister Sprawiedliwości: A. Czuma

Załączniki do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 20 lipca 2009 r. (poz. 996)

Załącznik nr 1

**REGULAMIN KONKURSU NA STANOWISKO DYREKTORA ZAKŁADU POPRAWCZEGO
(SCHRONISKA DLA NIELETNICH) I TRYBU PRACY KOMISJI KONKURSOWEJ**

§ 1. 1. Konkurs na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska) zarządza Minister Sprawiedliwości, zwany dalej „organizatorem konkursu”.

2. Minister Sprawiedliwości może zlecić przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego, który wówczas staje się organizatorem konkursu.

§ 2. Konkurs na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska) organizuje się przez:

- 1) ogłoszenie konkursu w danym zakładzie (schronisku), innych zakładach i schroniskach, w kuratorium oświaty właściwym dla zakładu lub schroniska, uczelniach, środkach masowego przekazu, na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Edukacji Narodowej,
- 2) ustalenie terminu zgłoszenia kandydatów,
- 3) określenie terminu i miejsca posiedzenia komisji konkursowej,
- 4) podanie wymagań, jakim powinni odpowiadać kandydaci.

§ 3. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. Ogłoszenie może być ponadto zamieszczone w prasie o zasięgu lokalnym.

§ 4. O ogłoszeniu konkursu organizator zawiadoma pisemnie zakład lub schronisko, którego konkurs dotyczy.

§ 5. 1. Wskazany w ogłoszeniu o konkursie termin składania ofert przez osoby przystępujące do konkursu nie może być krótszy niż 14 dni od dnia ukazania się ogłoszenia.

2. Ogłoszenie o konkursie winno zawierać informację, iż oferty zgłoszone po wyznaczonym terminie pozostawione zostaną bez rozpoznania, a o złożeniu oferty w terminie decydować będzie data stempla pocztowego.

§ 6. 1. Organizator konkursu powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) dwóch przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości,
- 2) dwóch przedstawicieli Prezesa Sądu Okręgowego,
- 3) przedstawiciel Kuratora Oświaty,
- 4) przedstawiciel Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego,
- 5) przedstawiciel rady zakładu (schroniska),
- 6) po jednym przedstawicielu organizacji związkowych działających w zakładzie (schronisku).

2. Pracami komisji kieruje jej przewodniczący, którego wyznacza Minister Sprawiedliwości.

3. Przedstawicielem rady zakładu w komisji konkursowej zostaje osoba, która uzyskała największą liczbę głosów w głosowaniu tajnym przeprowadzonym na posiedzeniu rady. Odpis protokołu rady w tym zakresie dyrektor zakładu lub schroniska przedstawia przewodniczącemu komisji, który dokonuje w protokole konkursowym zapisu na tę okoliczność i włącza odpis do dokumentacji komisji.

4. Przedstawiciele organizacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6, przedstawiają przewodniczącemu komisji pisemne upoważnienie organu statutowego związku, o czym dokonuje się zapisu w protokole konkursowym.

§ 7. Prace komisji są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej 2/3 jej członków.

§ 8. Do udziału w konkursie nie mogą być dopuszczone osoby, które były karane karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela, lub przeciwko którym toczy się postępowanie dyscyplinarne, oraz osoby, które były karane za przestępstwo popełnione umyślnie lub toczy się przeciwko nim postępowanie karne.

§ 9. Kandydat na dyrektora zakładu (schroniska) składa organizatorowi konkursu następujące dokumenty:

- 1) pisemnie opracowaną koncepcję pracy i rozwoju zakładu (schroniska),
- 2) życiorys z opisem przebiegu pracy zawodowej, zawierający w szczególności informację o stażu pracy pedagogicznej — w przypadku nauczyciela lub stażu pracy dydaktycznej — w przypadku nauczyciela akademickiego,
- 3) kopię dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie, kwalifikacje i osiągnięcia zawodowe,
- 4) zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia,
- 5) zaświadczenie o niekaralności,
- 6) zgłoszenie o przystąpieniu do konkursu,
- 7) ocenę pracy albo ocenę dorobku zawodowego,
- 8) kopie świadectw pracy,
- 9) oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych kandydata do celów przeprowadzanego konkursu,
- 10) kopię dokumentu tożsamości zawierającą dane osobowe kandydata.

§ 10. Organizator konkursu, na prośbę kandydata, umożliwi mu zapoznanie się z działalnością zakładu (schroniska).

§ 11. Konkurs przeprowadza się również w przypadku zgłoszenia się jednego kandydata.

§ 12. 1. Pierwsze posiedzenie komisji konkursowej powinno nastąpić nie później niż 14. dnia od daty zamknięcia listy przyjmowania zgłoszeń kandydatów na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska).

2. Przewodniczący komisji ustala termin i miejsce posiedzenia komisji i powiadamia o tym pisemnie członków komisji oraz kandydatów, na co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia.

§ 13. Konkurs przebiega w dwóch etapach:

- 1) pierwszy etap — sprawdzenie warunków formalnych obejmujących ustalenie, czy oferty zostały złożone w terminie i zawierają wszystkie wymagane dokumenty oraz czy z dokumentów tych wynika, że kandydat spełnia wymagania wskazane w ogłoszeniu o konkursie; oferty niespełniające wymogów formalnych podlegają odrzuceniu; o dopuszczeniu kandydata do drugiego etapu decyduje komisja w głosowaniu jawnym; w przypadku równej liczby głosów o przejściu kandydata do drugiego etapu decyduje przewodniczący komisji; o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu do dalszego postępowania konkursowego kandydatów informuje przewodniczący komisji, który jednocześnie w terminie 3 dni od dnia posiedzenia komisji informuje pisemnie kandydatów niedopuszczonych do dalszego postępowania konkursowego o przyczynach odrzucenia oferty,
- 2) drugi etap — rozmowa z kandydatem na temat koncepcji funkcjonowania i rozwoju zakładu (schroniska), zainteresowań zawodowych i dotychczasowych osiągnięć.

§ 14. 1. Na posiedzeniu końcowym komisja konkursowa wyłania w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów, kandydata na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska).

2. Każdy z członków komisji dysponuje jednym głosem.

3. Jeżeli w pierwszej turze głosowania żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, do drugiej tury głosowania przechodzą dwaj kandydaci, którzy uzyskali największą liczbę głosów. W przypadku uzyskania ponownie równej liczby głosów, przewodniczący komisji przedstawia obu kandydatów organizatorowi konkursu, który dokonuje wyboru. Jeżeli organizatorem konkursu jest prezes sądu okręgowego, wówczas to on przedstawia kandydatów Ministrowi Sprawiedliwości na wniosek przewodniczącego komisji konkursowej.

4. Komisja konkursowa odstępuje od wskazania kandydata, jeżeli żaden z kandydatów biorących udział w konkursie nie spełnia w wystarczającym stopniu wymagań przewidzianych dla stanowiska dyrektora zakładu (schroniska).

§ 15. Komisja bezpośrednio po zakończeniu konkursu informuje zainteresowanych o jego wyniku.

§ 16. 1. Z przebiegu konkursu sporządza się protokół, który po zakończeniu pracy komisji podpisują jej członkowie.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) skład komisji,
- 2) imiona i nazwiska kandydatów,
- 3) informację o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu kandydatów do dalszego postępowania konkursowego wraz z podaniem przyczyn odrzucenia oferty,
- 4) przebieg rozmów z poszczególnymi kandydatami,
- 5) informację o liczbie głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów w kolejnych głosowaniach,
- 6) informację o wyniku konkursu.

§ 17. 1. Kandydat może w ciągu 3 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu wnieść sprzeciw od decyzji komisji do organizatora konkursu; w przypadku gdy konkurs przeprowadza prezes sądu okręgowego, sprzeciw wnosi się do Ministra Sprawiedliwości.

2. O uwzględnieniu lub odrzuceniu sprzeciwu decyduje organ rozpoznający sprzeciw. Nieodrzućenie sprzeciwu w ciągu 21 dni od daty wniesienia jest równoznaczne z jego uwzględnieniem.

3. Decyzja organu rozpatrującego sprzeciw jest ostateczna.

§ 18. 1. Przewodniczący komisji konkursowej przekazuje wyniki konkursu i dokumentację z jego przebiegu organizatorowi konkursu wraz z wnioskiem o powierzenie kandydatowi stanowiska dyrektora zakładu lub ochroniska; jeżeli organizatorem konkursu jest prezes sądu okręgowego, wówczas to on przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości wyniki konkursu z wnioskiem o powierzenie kandydatowi stanowiska dyrektora zakładu (schroniska).

2. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad przeprowadzenia konkursu organizator konkursu zarządza przeprowadzenie ponownego konkursu.

3. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie ponownego konkursu.

REGULAMIN KONKURSU NA STANOWISKO KIEROWNIKA OKRĘGOWEGO ZESPOŁU NADZORU PEDAGOGICZNEGO

§ 1. 1. Konkurs na stanowisko kierownika zespołu nadzoru ogłasza Minister Sprawiedliwości.

2. W ogłoszeniu podaje się również wymagania, jakie powinna spełniać osoba składająca ofertę do konkursu.

§ 2. 1. W celu przeprowadzenia konkursu Minister Sprawiedliwości powołuje komisję konkursową, zwaną dalej „komisją”, w składzie:

- 1) dwóch przedstawicieli Ministra, z których jednego wyznacza się jako przewodniczącego kierującego pracą komisji,
- 2) przedstawiciel wyznaczonego prezesa sądu okręgowego,
- 3) dwóch przedstawicieli dyrektorów wyznaczonych zakładów lub schronisk,
- 4) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych.

2. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz w innych środkach masowego przekazu, w zakładach i schroniskach, w kuratoriach oświaty i uczelniach.

3. Wskazany w ogłoszeniu o konkursie termin składania ofert przez osoby przystępujące do konkursu na stanowisko kierownika zespołu nadzoru, zwane dalej „kandydatami”, nie może być krótszy niż 14 dni roboczych od dnia ukazania się ogłoszenia.

4. Oferta kandydata powinna zawierać:

- 1) zgłoszenie do konkursu wraz z uzasadnieniem i koncepcją funkcjonowania i rozwoju zespołu pedagogicznego,
- 2) życiorys z opisem przebiegu pracy zawodowej, zawierający w szczególności informację o stażu pracy pedagogicznej — w przypadku nauczyciela lub stażu pracy dydaktycznej — w przypadku nauczyciela akademickiego,
- 3) akt nadania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego oraz dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego wykształcenia — w przypadku osoby będącej nauczycielem,
- 4) dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego stażu pracy,
- 5) ocenę pracy, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich i rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz. U. Nr 34, poz. 317),

6) zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym,

7) oświadczenie, że kandydat nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela, oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne,

8) oświadczenie, że kandydat nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne,

9) oświadczenie, że kandydat wyraża zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.¹⁾) w celach przeprowadzenia konkursu na stanowisko kierownika zespołu.

5. Prace komisji są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej 2/3 jej członków.

§ 3. 1. Posiedzenie komisji odbywa się nie wcześniej niż 14 dni roboczych od upływu terminu składania ofert przez kandydatów, wskazanego w ogłoszeniu o konkursie.

2. Przewodniczący komisji ustala termin i miejsce posiedzenia komisji i powiadamia o tym pisemnie członków komisji oraz kandydatów na co najmniej 7 dni roboczych przed terminem posiedzenia.

§ 4. 1. Komisja rozpoczyna postępowanie konkursowe od dokonania oceny formalnej obejmującej sprawdzenie, czy oferty zostały złożone w terminie i zawierają wszystkie wymagane dokumenty oraz czy z dokumentów tych wynika, że kandydat spełnia wymagania wskazane w ogłoszeniu o konkursie.

2. Oferty złożone po terminie, oferty niezawierające wszystkich wymaganych dokumentów oraz oferty, z których wynika, że kandydat nie spełnia wymagań wskazanych w ogłoszeniu o konkursie, podlegają odrzuceniu, a kandydaci nie są dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego.

3. Przewodniczący komisji informuje obecnych kandydatów o dopuszczeniu albo niedopuszczeniu do dalszego postępowania konkursowego.

4. Przewodniczący komisji, w terminie 3 dni roboczych od dnia posiedzenia komisji, informuje na piśmie kandydatów niedopuszczonych do dalszego postępowania konkursowego o przyczynach odrzucenia oferty.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 oraz z 2007 r. Nr 165, poz. 1170 i Nr 176, poz. 1238.

§ 5. 1. Kandydaci dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego podlegają merytorycznej ocenie komisji. Ocenie podlega w szczególności przedstawiona przez kandydata koncepcja funkcjonowania zespołu nadzoru.

2. Rozmowa z kandydatem obejmuje odpowiedzi na zadawane przez członków komisji pytania.

3. Komisja wyłania kandydata na stanowisko kierownika zespołu nadzoru w głosowaniu tajnym. Każdy z członków komisji dysponuje jednym głosem.

4. Konkurs jest rozstrzygnięty, jeżeli jeden z kandydatów uzyskał w głosowaniu bezwzględną większość głosów.

5. W przypadku gdy żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, do drugiego głosowania dopuszczeni są kandydaci, którzy uzyskali co najmniej trzy głosy w pierwszym głosowaniu.

6. Konkurs jest rozstrzygnięty, jeżeli w drugim głosowaniu jeden z kandydatów uzyskał bezwzględną większość głosów.

§ 6. 1. Z prac komisji sporządza się protokół, który podpisują biorący udział w posiedzeniu członkowie komisji.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) skład komisji,
- 2) imiona i nazwiska kandydatów,

3) informację o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu kandydatów do dalszego postępowania konkursowego wraz z podaniem przyczyn odrzucenia oferty,

4) przebieg rozmów z poszczególnymi kandydatami,

5) informację o liczbie głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów w kolejnych głosowaniach,

6) informację o wyniku konkursu.

§ 7. 1. O wyniku konkursu przewodniczący komisji informuje kandydatów bezpośrednio po jego zakończeniu.

2. Dokumentację postępowania konkursowego przewodniczący komisji niezwłocznie przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości do decyzji.

§ 8. Kandydat może, w terminie 7 dni roboczych od dnia posiedzenia komisji, zgłosić do Ministra Sprawiedliwości zastrzeżenia, jeżeli zostały naruszone przepisy dotyczące przeprowadzania konkursu.

§ 9. Minister Sprawiedliwości unieważnia konkurs i zarządza ponowne jego przeprowadzenie w przypadku stwierdzenia:

- 1) nieuzasadnionego odrzucenia oferty,
- 2) przeprowadzenia przez komisję postępowania konkursowego bez wymaganej obecności 2/3 jej członków,
- 3) innych nieprawidłowości w postępowaniu konkursowym, które mogły wpłynąć na wynik konkursu.